

नेपाल राष्ट्र बैंक
राष्ट्रऋण व्यवस्थापन विभाग
आर्थिक वर्ष २०७२/७३ को कार्य प्रगति विवरण

निष्कासन तथा व्यवस्थापन

१. राष्ट्रऋण व्यवस्थापन विभागले आन्तरिक ऋण व्यवस्थापन र मौद्रिक व्यवस्थापन (तरलता व्यवस्थापन) का साथै छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापनका लागि सरकारी ऋणपत्र (विकास ऋणपत्र र ट्रेजरी बिल) को धितोमा स्थायी तरलता सुविधा प्रदान गर्ने काम गर्दछ। यस विभागले राष्ट्रऋण ऐन २०५९, राष्ट्रऋण नियमावली २०५९ (दोस्रो संशोधन) र ऋणपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार व्यवस्थापन नियमावली २०६१ का साथै अन्य विनियमावली तथा कार्यविधि अनुरूप नेपाल सरकारको आन्तरिक ऋण तथा तरलता व्यवस्थापन को कार्य गर्दै आइरहेको छ।
२. नेपाल सरकारको प्रत्येक आर्थिक वर्षको बजेटमा व्यवस्था भए बमोजिमको आन्तरिक ऋण उठाउन राष्ट्रऋण उठाउने ऐन पारित भएपश्चात् नेपाल सरकारबाट स्वीकृत वार्षिक आन्तरिक ऋण निष्कासन तालिका र बोलकबोल तालिका बमोजिम आन्तरिक ऋण उठाउने कार्य गर्ने गरेको छ।
३. यस बैंकले हाल ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्र, नागरिक बचतपत्र, राष्ट्रिय बचतपत्र र वैदेशिक रोजगार बचतपत्र मार्फत आन्तरिक ऋणको व्यवस्थापन र रिपो, रिभर्स रिपो, सोभै बिक्री, सोभै खरिद, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र मार्फत मौद्रिक तरलता व्यवस्थापन गर्दै आइरहेको छ।

ट्रेजरी बिल

४. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा उठाउन भनी तोकिएको कुल रु.८८ अर्ब मध्ये रु. २० अर्ब ५० करोडको ट्रेजरी बिल निष्कासन गरियो। उक्त रकम मध्ये रु. ११ अर्बको ९१ दिने, रु. ५ अर्बको १८२ दिने तथा रु. ४ अर्ब ५० करोडको ३६४ दिने ट्रेजरी बिल जारी भयो। त्यसैगरी, विगतमा निष्कासन भई २०७३ असार मसान्तसम्ममा भुक्तानी हुन बाँकी रु. ११६ अर्ब ५ करोड ९१ लाखको ट्रेजरी बिलको भुक्तानी अवधि अनुसार पटक-पटक गरी नविकरण तथा नयाँ निष्कासन गर्ने कार्य सम्पन्न भयो भने समिक्षा अवधिमा रु.२४ अर्ब २९ करोड ९० लाखको ट्रेजरी बिल नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ।

विकास ऋणपत्र

५. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा रु. ६२ अर्बको विकास ऋणपत्र जारी गरियो। डच बोलकबोल विधिबाट निर्धारित ब्याजदरको आधारमा विकास ऋणपत्र निष्कासन गर्ने पद्धति अनुरूप आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा ८-वर्षे अवधिको रु. १२ अर्ब, ११-वर्षे अवधिको रु. १३ अर्ब, १२-वर्षे अवधिको रु. १३ अर्ब, १३-वर्षे अवधिको रु. १३ अर्ब र १५-वर्षे अवधिको रु. ११ अर्ब गरी पाँच पटक विकास ऋणपत्र निष्कासन गरिएको थियो। उक्त विकास ऋणपत्रहरूको ब्याजदर ८-वर्षे अवधिको ३.९७ प्रतिशत, ११-वर्षे अवधिको ४.४४ प्रतिशत, १२-वर्षे अवधिको ४.७४ प्रतिशत, १३-वर्षे अवधिको ४.९४ प्रतिशत र १५-वर्षे अवधिको ४.९४ प्रतिशत कायम हुन आएको थियो। आर्थिक वर्ष २०७२/७३ को अन्त्यसम्ममा भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्र रु. १०८ अर्ब ९० करोड रहेको छ। भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्रको भुक्तानी अवधि ५ वर्षदेखि १५ वर्षसम्म रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा रु. १० अर्ब १७ करोडको विकास ऋणपत्र नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ।

नागरिक/राष्ट्रिय/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

६. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा ऋण निष्कासन तालिका अनुसार रु. ५ अर्ब बराबरको नागरिक बचतपत्र निष्कासन गरिएको थियो। उक्त ५-वर्षे अवधिको नागरिक बचतपत्रको ब्याजदर (कुपन दर) ८ प्रतिशत तोकिएको थियो। आर्थिक वर्ष

२०७२/७३ को अन्त्यसम्म भुक्तानी हुन बाँकी नागरिक बचतपत्र रु. ७ अर्ब ८० करोड ६२ लाख रहेको छ । यसै आर्थिक वर्षमा नागरिक बचतपत्र रु. २५ करोड नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ ।

७. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा राष्ट्रिय बचतपत्रको नयाँ निष्कासन गरिएन । आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म रु. ९० करोड ६५ लाखको राष्ट्रिय बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी छ भने समिक्षा अवधिमा रु. १५ अर्ब ६८ करोडको राष्ट्रिय बचतपत्र नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ ।
८. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ को ऋण निष्कासन तालिका अनुसार विभिन्न मितिमा ५-वर्षे अवधिको ब्याजदर (कुपन दर) ९ प्रतिशत तोकिएको रु. ५० करोडको वैदेशिक रोजगार बचतपत्र निष्कासन गर्न बिक्री खुला गरिएकोमा तीन पटकमा कुल रु. २७ करोड ४५ लाख १५ हजार मात्र बिक्री भएको छ । समिक्षा अवधिमा रु. ३३ लाख ८० हजारको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको साँवा भुक्तानी भएको छ ।

खुद आन्तरिक ऋण निष्कासन

९. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा विविध उपकरण मार्फत रु. ८७ अर्ब ७७ करोड ४५ लाख बराबरको कुल आन्तरिक ऋण उठाइयो भने भुक्तानी रु. ५० अर्ब ४० करोड २३ लाख हुन गयो । उठाएको भन्दा भुक्तानी कम हुन गएकोले आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा खुद आन्तरिक ऋण निष्कासन रु. ३७ अर्ब ३७ करोड २१ लाखले घनात्मक रहन गयो ।

तालिका १ खुद आन्तरिक ऋण निष्कासन

(रु. दश लाखमा)

विवरण	ऋण निष्कासन			कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात		
	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३
(क) कुल निष्कासन	१९९८२.९०	४२४२३.१४	८७७७४.५१५	१.०४	१.९९	३.९०
ट्रेजरी बिल	१००००.००	१००००.००	२०५००.००	०.५२	०.४७	०.९१
विकास ऋणपत्र	९०००.००	३००००.००	६२०००.००	०.४७	१.४१	२.७६
राष्ट्रिय बचतपत्र	९०६.५०	०.००	०.००	०.०५	०.००	०.००
नागरिक बचतपत्र	०.००	२३३९.४३	५०००.००	०.००	०.११	०.२२
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	७६.४०	८३.७१५	२७४.५१५	०.००	०.००	०.०१
विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ख) कुल भुक्तानी	२५१६७.१०	४७४५४.९०	५०४०२.३८	१.३०	२.२३	२.२४
ट्रेजरी बिल	१००००.००	२६६१०.००	२४२९९.००	०.५२	१.२५	१.०८
विकास ऋणपत्र	१३५००.००	२००४०.९०	१०१७०.००	०.७०	०.९४	०.४५
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	०.००	१५६८०.००	०.००	०.००	०.७०
नागरिक बचतपत्र	१६६७.१०	८००.००	२५०.००	०.०९	०.०४	०.०१
वैदेशिकरोजगारबचतपत्र	०.००	४.००	३.३८	०.००	०.००	०.००
विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ग) खुद (निष्काशन-भुक्तानी)	-५१८४.२०	-५०३१.८०	३७३७२.१३५	-०.२७	-०.२४	१.६६
ट्रेजरी बिल	०.००	-१६६१०.००	-३७९९.००	०.००	-०.७८	-०.१७
विकास ऋणपत्र	-४५००.००	९९५९.१०	५१८३०.००	-०.२३	०.४७	२.३०
राष्ट्रिय बचतपत्र	९०६.५०	०.००	-१५६८०.००	०.०५	०.००	-०.७०
नागरिक बचतपत्र	-१६६७.१०	१५३९.४०	४७५०.००	-०.०९	०.००	०.२१
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	७६.४०	७९.७०	२७१.१३५	०.००	०.००	०.०१
विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(घ) तिर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	२०१८१७.५३	१९६७८५.७०	२३४१५७.९२३	१०.४६	९.२६	१०.४१
(ङ) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१९२८५१७.०	२१२४६५०.०	२२४८६९१.०	०.००	०.००	०.००

भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

१०. नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व आर्थिक वर्ष २०७१/७२ मा रु. १९६ अर्ब ७८ करोड ५८ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा रु. २३४ अर्ब १५ करोड ८० लाख रहेको छ। नेपाल सरकारले समिक्षा अवधिमा ट्रेजरी बिल मार्फत उठाएको रु. २० अर्ब ५० करोड भन्दा भुक्तानी गरेको रु. २४ अर्ब २९ करोड ९० लाख बढी भएकोले ट्रेजरी बिलको परिमाण अघिल्लो वर्षको रु. ११९ अर्ब ८५ करोड ८१ लाखबाट आर्थिक वर्ष २०७२/७३ को अन्त्यमा रु. ११६ अर्ब ५ करोड ९१ लाखमा झरेको छ। गत आर्थिक वर्षमा विकास ऋणपत्र मार्फत रु. ६२ अर्ब आन्तरिक ऋण उठाइएको र भुक्तानी रु. १० अर्ब १७ करोड भएकोले विकास ऋणपत्रको परिमाणमा वृद्धि भएको छ। त्यसैगरी, गत आर्थिक वर्षमा नागरिक बचतपत्र र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रमार्फत् मात्र आन्तरिक ऋण उठाइएकोले यी बचतपत्रको परिमाण पनि गत वर्षको तुलनामा केही मात्रामा बढेको छ। गत आर्थिक वर्षमा राष्ट्रिय बचतपत्र ऋण निष्कासन नगरिएको तर भुक्तानी रु. १५.६८ अर्ब भएको हुँदा राष्ट्रिय बचतपत्रको परिमाण रु. ९० करोड ६५ लाखमा झरेको छ।

तालिका २

नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

(रु. दश लाखमा)

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	आर्थिक वर्ष २०७०/७१		आर्थिक वर्ष २०७१/७२		आर्थिक वर्ष २०७२/७३		प्रतिशत परिवर्तन	
		रकम	अंश	रकम	अंश	रकम	अंश	२०७१/७२	२०७२/७३
१.	ट्रेजरी बिल	१३६४६८.१	६७.६	११९८५८.१	६०.९	११६०५९.१	४९.६	-१२.२	-३.१७
२.	विकास ऋणपत्र	४७११०.९	२३.३	५७०७०.०	२९.०	१०८९००.०	४६.५	२१.१	९०.८२
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	१६५८६.५	८.२	१६५८६.५	८.४	९०६.५	०.४	०.०	-९४.५३
४.	नागरिक बचतपत्र	१५१६.८	०.८	३०५६.१	१.६	७८०६.२	३.३	१०१.५	१५५.४३
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	१३५.३	०.१	२१५.०	०.१	४८६.२	०.२	५८.९	१२६.१४
६.	विशेष ऋणपत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
जम्मा		२०१८१७.६	१००.०	१९६७८५.७	१००.०	२३४१५८.०	१००.०		

नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको सरकारी ऋणपत्र

११. अधिविकर्ष रकमको सेक्युरिटाइजेशन गर्दा, खुला बजार कारोबार अन्तर्गत सोभै खरिद बोलकबोल गर्दा, बैंक तथा वित्तीय संस्थाले लिएको स्थायी तरलता सुविधाको भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्थामा नेपाल राष्ट्र बैंकले दोस्रो बजारबाट धितो राखिएको ऋणपत्र खरिद गरेमा र बजार निर्माताले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको ऋणपत्र नेपाल राष्ट्र बैंकलाई बिक्री गरेमा वा खरिद गर्न अनुरोध गरेमा नागरिक/राष्ट्रिय/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र, विकास ऋणपत्र र ट्रेजरी बिल नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा आउने हुन्छ। त्यस्तै मौद्रिक नीति व्यवस्थापनका लागि दोस्रो बजारबाट आवश्यक ट्रेजरी बिल तथा विकास ऋणपत्र सोभै खरिद गर्न सक्ने प्रावधान रहेको हुँदा सो अन्तर्गत पनि ऋणपत्रहरूको स्वामित्व नेपाल राष्ट्र बैंकमा आउने हुन्छ। आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा पनि विगतका वर्षमा भैं नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रमध्ये ट्रेजरी बिलको अंश अन्य बचतपत्रको भन्दा उच्च रहेको छ।

तालिका ३

नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण

(रु. दश लाखमा)

सि.नं.	ऋणपत्रको किसिम	२०७०/७१		२०७१/७२		२०७२/७३		प्रतिशत परिवर्तन	
		रकम	अंश	रकम	अंश	रकम	अंश	२०७१/७२	२०७२/७३
१.	ट्रेजरी बिल	२२०४८.९	९४.५	१५४६८.९	९६.७	१६०९९.९३	९८.१२	-२९.८	४.०८
२.	विकास ऋणपत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	१८.७	०.१	२१.४	०.१	१.३०	०.०१	१४.५	-९३.९३
४.	नागरिक बचतपत्र	१२६५.४	५.४	५०७.६	३.२	३०७.५५	१.८७	-५९.९	-३९.४१
५.	वैदेशिकरोजगार बचतपत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०१	०.०	०.०	
जम्मा		२३३३३.०	१००.०	१५९९७.९	१००.०	१६४०८.७९	१००.०		

राष्ट्रऋण व्यवस्थापन सम्बन्धी पूर्वाधार

१२. यस बैंकले २०७० साल वैशाख १ गतेदेखि नै लेखा पद्धतिलाई GL Software System अन्तर्गत राखेकाले सोही अनुरूप सरकारी ऋणपत्रहरूको दर्ता (रजिष्ट्रि), नामसारी र भुक्तानी विधिमा आधुनिकीकरण भएको छ। साथै सोही System मार्फत हिसाब किताब राख्ने कार्य समेत भइरहेको छ।
१३. सरकारी ऋणपत्रहरूमध्ये ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्र जारी गर्दा एवम् तरलता व्यवस्थापनका उपकरणहरू रिपो, रिभर्स रिपो, सोभै विक्री/खरिद, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र जारी गर्दा प्रयोग गरिएको पुरानो बोलकबोल व्यवस्थालाई विस्थापित गरी विद्युतीय माध्यम अर्थात् Online Bidding System (OBS) बाट बोलकबोल गर्ने कार्यको शुरुआत मिति २०७२/३/१४ देखि भएबाट बोलकबोल कार्यको प्रभावकारितामा वृद्धि भएको छ।
१४. उक्त Online Bidding System तथा बोलकबोल प्रक्रियाका सम्बन्धमा जानकारी दिने उद्देश्यले उपत्यका भित्र र बाहिर रहेका सम्पूर्ण बैंक तथा वित्तीय संस्थाका अधिकृत कर्मचारीहरूलाई अनुशिक्षण प्रदान गर्ने कार्यलाई समिक्षा अवधिमा पनि निरन्तरता दिइएको छ।

बजार निर्माता र बिक्री एजेण्टको लागि इजाजतपत्र तथा निरीक्षण

१५. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा सर्वसाधारणका लागि निष्कासन गरिने सरकारी ऋणपत्रहरूमध्ये नागरिक बचतपत्र र राष्ट्रिय बचतपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार कारोबार र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको दोस्रो बजार कारोबार गर्न आ.व. २०७३/७४ देखि तीन वर्षका लागि ५१ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई बजार निर्माताको र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको प्राथमिक निष्कासन कार्यका लागि १३ वटा बैंक, वित्तीय संस्था तथा रेमिट्यान्स कम्पनीलाई बिक्री एजेण्टको इजाजतपत्र प्रदान गरिएको छ। समीक्षा अवधिमा इजाजतपत्र प्राप्त बजार निर्माताहरूमध्ये केही बजार निर्माताको निरीक्षण गरी अनुशिक्षण दिने कार्य समेत सम्पन्न भएको छ। उक्त ५१ बजार निर्माता मध्ये १९ वटा “क” वर्गका, २२ वटा “ख” वर्गका, ९ वटा “ग” वर्गका र १ अन्य संस्था रहेका छन् भने ती मध्ये ९ वटा बजार निर्माता उपत्यका बाहिर रहेका छन्।

सरकारी ऋणपत्रसम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम

१६. सरकारी ऋणपत्र, मौद्रिक उपकरण तथा अनलाइन बोलकबोल प्रणाली सम्बन्धी जनचेतना फैलाउन तथा ऋणपत्रको पहुँच ग्रामीण क्षेत्रसम्म पुऱ्याउन सरकारी ऋणपत्र, मौद्रिक उपकरण तथा अनलाइन बोलकबोल सम्बन्धी संक्षिप्त जानकारी पुस्तिका (लिफ्लेट) तयार गरी समिक्षा अवधिमा बैंकको वेबसाइट मार्फत प्रकाशन गरिएको छ। साथै उक्त पुस्तिका उपत्यका बाहिर र भित्रका सम्पूर्ण बजार निर्माताहरूका कार्यालयमा पुऱ्याई उनीहरू मार्फत् जनस्तरसम्म पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाइएको छ।

तरलता व्यवस्थापन

१७. नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ को अधिनमा रही बैंकिङ प्रणालीमा विद्यमान तरलताको स्थितिका आधारमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको निर्णय बमोजिम आवश्यकता अनुसारका उपकरणहरू (रिपो, रिभर्स रिपो, आउटराईट सेल, आउटराईट पर्चेज, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र) प्रयोग गरी बैंकिङ प्रणालीको तरलताको व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ।
१८. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा बैंकिङ प्रणालीमा अधिक तरलता रहेको कारण तरलता प्रशोचन गर्ने उपकरणहरू (रिभर्स रिपो, आउटराईट सेल र निक्षेप संकलन र नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र) को मात्र प्रयोग भएको छ।
१९. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा रिभर्स रिपो, सोभै विक्री बोलकबोल र निक्षेप संकलन मार्फत कुल रु. ५९१ अर्ब ६३ करोड (टर्नओभरको आधारमा) तरलता प्रशोचन गरिएको थियो। समिक्षा अवधिमा ५ पटक गरिएको सोभै विक्री बोलकबोल

(Outright Sale) मार्फत् रु. ९ अर्ब १० करोड, ४८ पटक गरिएको रिभर्स रिपो बोलकबोल मार्फत् रु. २३५ अर्ब ९५ करोड र ३५ पटक गरिएको निक्षेप संकलन बोलकबोल मार्फत् रु. २९७ अर्ब ५० करोड तरलता प्रशोचन भएको थियो । गत आर्थिक वर्षमा एक वर्ष अवधिको नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र जारी गरिएको छ । उक्त अवधिमा ६ पटक गरी रु.४९ अर्ब ८ करोडको नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र बोलकबोल प्रक्रियाबाट निष्कासन गरिएको थियो । यसरी तरलता प्रशोचन गर्दा बैंकलाई रु. ७१ करोड ८३ लाख ब्याज व्ययभार परेको छ ।

२०. यस बैंकले छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले सरकारी ऋणपत्र (ट्रेजरी बिल र विकास ऋणपत्र) को धितोमा मागकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई अधिकतम ५ कार्य दिनको लागि स्थायी तरलता सुविधा (SLF) बैंकदरमा उपलब्ध गराउने कार्य समेत गर्दै आएको छ ।

२१. आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा ७ प्रतिशत ब्याजदर (बैंकदर) मा विभिन्न बैंकलाई १३ पटक गरी रु. १४ अर्ब ३ करोड (टर्नओभरको आधारमा) स्थायी तरलता सुविधा प्रदान भएको छ । उक्त सुविधा प्रदान गरे वापत बैंकलाई करीब ५२ लाख ब्याज आम्दानी भएको छ ।

अन्य

२२.नेपाल सरकारको तर्फबाट नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा निष्कासन गरिने सरकारी ऋणपत्रहरु तथा तरलता व्यवस्थापनका उपकरणहरुको बारेमा जानकारी दिई त्यस्ता उपकरणहरुको बोलकबोलमा सहभागिता वृद्धि गर्ने उद्देश्यले बैंक तथा वित्तीय संस्था लगायत उद्योग वाणिज्य क्षेत्रका प्रतिनिधिहरुको सहभागितामा समिक्षा अवधिमा काठमाडौं उपत्यका बाहिर एक दिने दुई वटा अनुशिक्षण गोष्ठी संचालन गरिएको छ ।